

UPPSALA PASTORAT

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION 2023–2026

Tillsammans
för Livet –
möte mellan
Gud och
människor
i Uppsala

INNEHÅLL

Inledning	5
Omvärldsbeskrivning	6
Omvärldsanalys	9
Teologisk reflektion	10
Pastoral inriktning	11
Obligatoriska uppgifter	13

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION 2023–2026

▼
Detta dokument är Församlingsinstruktion för Uppsala pastorat, som består av församlingarna Gamla Uppsala, Gottsunda, Helga Trefaldighet, Uppsala domkyrkoförsamling och Vaksala. Församlingsinstruktionen är pastoratets styrdokument och anger därmed den långsiktiga inriktningen för verksamheten.

Visionen i Uppsala pastorat – "Tillsammans för Livet – möte mellan Gud och människor i Uppsala" – bygger på Kyrkornas Världsråds dokument om mission och evangelisation i en värld i förändring. Församlingsinstruktionen utgår från Uppsala stifts vägledning för utarbetande av församlingsinstruktion.

Församlingsinstruktionen har utarbetats av en grupp utsedd av kyrkoherde och kyrkoråd, med representanter från kyrkorådet, en församlingsherde och en diakon. Gruppen har sammanträtt från mars till oktober 2022 och arbetet har letts av domprosten/kyrkoherden.

Inledningsvis inhämtades omvärldsbeskrivningar och omvärldsanalyser från församlingarna i pastoratet. Församlingsråden ombads även att bidra med prioriterade områden. Utifrån bidragen har församlingsinstruktionen utformats av arbetsgruppen. Grunden har varit den tidigare församlingsinstruktionen för perioden 2019–2022.

Kyrkorådet och församlingsråden har kontinuerligt informerats om arbetet. Församlingsinstruktionen beslutades av kyrkofullmäktige och kyrkoherden i november 2022 och utfärdades av domkapitlet i december 2022. Denna församlingsinstruktion gäller för perioden 2023–2026.

**Domkapitlet i Uppsala
utfärdade församlingsinstruktionen
i januari 2023.**

6 Uppsala är Sveriges fjärde största stad. I pastoratets församlingar bor 176 103 personer (2021) och 81 266 av dessa, drygt 46 procent, tillhör Svenska kyrkan, medan många andra är medlemmar i andra samfund eller har annan religionstillhörighet.

Uppsala är en del av den expansiva Mälardalsregionen. Dagens stadsdelar förtätas och nya stadsdelar växer fram. Det får betydelse för stadens infrastruktur.

Uppsala har en relativt ung befolkning. Här bor många barnfamiljer och drygt 50 000 studenter som studerar vid något av de två universiteten. Andelen äldre ökar i hela Sverige och Uppsala är inget undantag. Staden har många ensamhushåll i alla åldrar.

Befolkningen beräknas fortsätta att öka och gör Uppsala till den snabbast växande kommunen bland de tio största kommunerna i Sverige. Till år 2050 räknas befolkningen ha ökat med 36 procent till 324 000. Prognoser som görs påverkas av flera faktorer som konjunktursvängningar,

flyktingströmmar eller pandemier, som får konsekvenser för befolkningsutvecklingen på kort och lång sikt.

Uppsala är en relativt segregerad stad och sannolikt kommer den att vara så även de närmaste åren. Alla församlingar i Uppsala har områden med utanförskap, ohälsa och arbetslöshet. Detta är mer markant i vissa delar av Uppsala samtidigt som det finns områden där invånarna har hög levnadsstandard.

Detta är övergripande förutsättningar som präglar Uppsala som helhet och därmed församlingarna. Här följer en kort omvärldsbeskrivning av respektive församling.

Gamla Uppsala församling omfattar Gamla Uppsala med landsbygd, Löten, Nyby, Svartbäcken och Tunabäckar med F16, där en expansion av verksamheten pågår. Det finns många barnfamiljer, äldre och ensamhushåll med svag ekonomi. Många kommer från andra kulturer och religioner.

Begränsad byggnation planeras i Nyby och Löten. Det byggs utanför församlingsgränsen med närhet till Lötenkyrkan.

Skolkontakter och förebyggande av utanförskap är prioriterat. Kyrkor- nas olika profiler är en tillgång och har besökare från hela Uppsala. EFS missionsförening och samarbetskyrkan Lötenkyrkans satsning på digitala sändningar når många som inte har möjlighet att vara med på plats. Eriksleden, Frälsarkransplatsen, Gamla Uppsala kyrka och nya prästgården ger möjligheter att sprida kyrkans budskap.

I **Gottsunda församling** i sydvästra Uppsala finns områdena Gottsunda, Valsätra, Sunnersta, Graneberg, Vård- sätra, Ulleråker, Rosendal och Ultuna. Församlingen präglas av en befolkning från många länder och rikt förenings- liv. En varierad natur erbjuder rika upplevelsemöjligheter. Här bor både människor med mycket hög respekti- ve mycket låg levnadsstandard.

Bostadsbyggandet är omfat- tande och befolkningen beräknas vara fördubblad till 2050. Social oro, kriminalitet och utsatthet möts med insatser från kommun och civilsam- hälle där kyrkan bygger broar med närhet, religionsdialog och samverkan som ledord. I Gottsunda centrum är kyrkan en del av ett nav med samhällsfunktioner, kultur, träffpunk-

ter. Församlingen samarbetar även i Sunnersta med skola och föreningsliv. Den planerade heltidsförskolan Duvan blir ett viktigt tillskott.

Helga Trefaldighets församling

omfattar områdena Berthåga, Eriks- berg, Flogsta, Kåbo, Norby, Håga by, Stabby, Stenhagen och Herrhagen. Församlingen utmärks av studentom- råden och därmed många unga vuxna. Olikheter mellan de olika områdena präglar också verksamheten i de olika kyrkorna. Helga Trefaldighets kyrka är ett av Uppsalas mest efterfrågade kyrkorum för dop, vigslar och be- gravningsgudstjänster. Kyrkan har ett rikt musikliv. Genom sitt centrala läge är kyrkan även en naturlig mötesplats för människor som bor och vistas i Uppsala centrum. Församlingen ansvarar också för Universitetskyrkan och själavård på häktet.

I Uppsala domkyrkoförsamling

bor människor i centrum och i område- na Fålhagen, Höganäs, Kungsängen, Kvarngärdet, Luthagen och Stabby. Flera stora samhällsinstitutioner som universitet, polis och sjukvård präglar yrkesverksamheten och Svenska kyrkans verksamhet. Församlingen domineras av hög- och medelin- komsttagare, hög utbildningsnivå och låg arbetslöshet, men det finns också ensamhet, ohälsa och personer med ekonomiska svårigheter. Här bor en

hög andel unga vuxna och det finns många ensamhushåll.

Under kommande år väntas fortsatt stor inflyttning. Stadens centrum har ett stort utbud och många mötesplatser, men står i förändring där hemlöshet, tiggeri och oro finns med i bilden.

- 8 I **Vaksala församling** bor och vistas människor i områdena Boländerna, Fyrislund, Gränby, Jälla, Lindbacken, Salabacke, Slavsta, Svja-Skölstå och Årsta. I befolkningen finns en stor mångfald sett till befolkningsunderlaget. Församlingen består både av stad och landsbygd, och olika boendeformer med hyresrätter, bostadsrätter och villor, äldre och nyare områden.

Man kan se exempel på segregation, där vissa områden har förhållandevis höga ohälsotal, arbetslöshet och social oro. Andra områden har i jämförelse en god levnadsstandard. Inom församlingen pågår en omfattande nybyggnation av bostäder, vilket medför att befolkningen ökar. Vaksala kyrka är ett efterfrågat kyrkorum för begravningsgudstjänster.

I takt med att Uppsalas demografi förändras, medlemstalen sjunker och resurserna minskar utmanas församlingarna. Utifrån kyrkans grundläggande uppgift behövs tydliga prioriteringar, strategier och metoder för att församlingarna ska kunna verka för alla som bor och vistas i Uppsala, hur kyrkan är synlig och närvarande i människors liv och främjar relationer.

De diakonala behov som uppstår av förändringar uppmärksammas, liksom oro i både närområdet och internationellt. Människors utsatthet i olika åldrar är stor, ibland i kombination med psykisk ohälsa. Kyrkan vill möta människor i alla åldrar i syfte att bryta isolering och ensamhet. I en tid av mångfald behöver kyrkan fortsätta möjliggöra gemenskap för alla åldrar och socioekonomiska olikheter, samt erbjuda verksamhet som stärker existentiell hälsa. Arbetet för integration och nya svenskars delaktighet i samhället ska förstärkas. Det mångkulturella Uppsala är en tillgång och interreligiös samverkan betydelsefull, liksom samverkan med andra aktörer.

Det ekumeniska samarbetet, framför allt genom Uppsala kristna råd, ska fortsätta utvecklas.

Volontärbete är ett sätt att förvalta resurser väl och ta tillvara församlingsmedlemmarnas erfarenheter, kunskaper och engagemang i högre grad. En gemensam strategi för ideellt medarbetarskap ska utvecklas liksom fler möjligheter till ideellt engagemang. Den stora gruppen unga vuxna skapar vitalitet, men bör också vara fokus för stöd i nätverk och få möjligheter att lära känna kyrkan och kristen tro i en tid när kunskapen om dessa – liksom antalet gudstjänstdeltagare – sjunker.

Församlingarnas kyrkor bör fortsätta vara viktiga resurser i mötet med människor. Pandemier och oro i omvärlden lär oss mycket om hur vi kan vara kyrka på andra sätt, bland annat med större närvaro på sociala medier och med digital anpassning. Det gäller också samverkan med olika aktörer som förskola och skola, sjukhus, universitet och andra samhällsinstitutioner.

Den grundläggande uppgiften

Som alla kristna kyrkor har Svenska kyrkan sin grund i tron på en treenig Gud, det vill säga Fadern, Sonen och den heliga Anden. Svenska kyrkan uttrycker detta i den grundläggande uppgiften: att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission (kyrkoordningen avdelning 1 och 2).

I Uppsala pastorat vill vi arbeta med detta utifrån följande teologiska reflektion:

Fadern

I tron på Gud som skapare är en del av vår mission att försöka arbeta långsiktigt hållbart med människor, djur och natur. Vi vill vara ansvarsfulla förvaltare av fastigheter, mark och andra ekonomiska tillgångar. Vi ser alla människor som lika mycket värda och vill kunna mötas i det allmänmänskliga genom diakoni, undervisning, kulturverksamhet och begravningsverksamhet.

Sonen

I tron på Gud som försonare är det en del av vår mission att arbeta diakonalt för att människor ska bli upprättade och leva i fred och försoning med varandra. När vi firar gudstjänst får vi förmedla Guds förlåtelse och nattvard som tecken på försoning med Gud. I de kyrkliga handlingarna förmedlas försoningens hopp och löfte genom dop, konfirmation, vigsel och begravning.

Den heliga Anden

I tron på Gud som livgivare är det en del av vår mission att bidra till att människor kan få upptäcka och sedan växa och fördjupas i sin tro, utifrån dopet som grundläggande tillhörighet. Det kan bland annat ske genom egen andakt, deltagande i gudstjänst, undervisning, kommunikationsinsatser och genom att vara volontär i församlingarnas arbete.

Församlingarnas uppdrag sammanfattas i den övergripande visionen "Tillsammans för Livet – möte mellan Gud och människor i Uppsala".

Prioriterade områden

Lärande och undervisning i kristen tro omfattar:

- Bibeln och dess berättelser
- kyrkorummet och dess olika språk
- ett liv med kristen tro som tolkningsram

Hållbarhet omfattar perspektiven:

- existentiell hållbarhet med rum för samtal om liv och död
- ekologisk hållbarhet utifrån en grundsyn på skapelsen som en okränkbar gåva
- social hållbarhet med möjligheter för människor att råda över sina liv
- ekonomisk hållbarhet med ansvar för kyrkans resurser, så att orättvisorna i världen minskar

Mötesplatser ger förutsättningar för att möten sker:

- mellan Gud och människa i bön, bibelläsning, gudstjänst och gemenskap
- mellan människor, så att ensamhet bryts och gemenskap växer
- mellan kyrka och samhälle, i dialog för det gemensamma goda

Pastoratet utgår från följande långsiktiga mål i arbetet med verksamhetsplanering, med särskilt fokus på ovan nämnda prioriterade områden.

Gudstjänst

- Människors tro på Jesus Kristus växer genom att gudstjänstlivet präglas av delaktighet och tillgänglighet
- Människor väljer mellan olika gudstjänstformer så att de har möjlighet att finna en mötesplats med Gud
- Människor rustas i gudstjänsten så att de bidrar till ett existentiellt hållbart samhälle

Lärande och undervisning

- Människor lär sig utifrån sina åldrar, behov och förutsättningar så att deras erfarenheter får utrymme
- Människor har tillgång till introduktion och fördjupning i kristen tro så att de har redskap att leva ett existentiellt hållbart liv
- Människor tar också del av lärande och undervisning genom att kyrka och samhälle samverkar

Diakoni

- Människor har tillgång till livstärkande gemenskaper genom att kyrkan bidrar med mötesplatser
- Människor i utsatta livssituationer får stöd och hjälp genom att samarbeten utvecklas med andra organisationer
- Människor har redskap för att leva hållbara liv

Mission

- Människor lever i relation med Gud, församlingen och samhället så att hopp, förlåtelse och befrielse levs och delas
- Människor möter Jesus Kristus genom att Svenska kyrkan Uppsala verkar för öppenhet och nyfikenhet på budskapet om det kristna hoppet
- Människor är stärkta i sin relation till kyrkan och hennes budskap genom det sätt Svenska kyrkan kommunicerar

Begravningsverksamhet

- Människor har möjligheter att sörja och vårda minnet av de döda genom att begravningsverksamheten förenar nya seder med tradition och ger tillgång till kulturmiljöer och naturvärden

Stödjande verksamhet

- Resurser frigörs till den grundläggande uppgiften genom att de administrativa och stödjande uppgifterna utvecklas på ett ändamålsenligt, ansvarsfullt och hållbart sätt
- Pastoratet har den omfattning, typ av och läge på lokaler som ger bäst långsiktiga förutsättningar för det grundläggande uppdraget

Kulturverksamhet

- Människor har tillgång till kyrkans materiella och immateriella kulturarv så att kyrkans grundläggande uppgift stärks
- Människor nås av evangeliet på nya sätt genom att Uppsala pastorat bidrar till och influeras av samtida kultur

Externt finansierad verksamhet

- Uppsala pastorat arbetar med externt finansierad verksamhet som ett komplement till kyrkoavgiften inom exempelvis följande områden: Lärande och undervisning, uppdragsdiakoni och andra närliggande verksamheter

Obligatoriska uppgifter anges i kyrkoordningen och av domkapitlet i Uppsala stift.

Församlingarnas grundläggande uppgift i relation till pastoratet

Uppsala pastorat har genom sina församlingar ansvar för att den grundläggande uppgiften blir utförd. Prioritering och fördelning av uppgifter görs årligen av pastoratets ledning genom verksamhetsplaner och budget. Dessa fastställs av kyrkorådet efter samråd med församlingsråden och beslutas av kyrkofullmäktige. Sedan länge bedriver församlingarna gemensamma verksamheter. Detta inkluderar även Danmark-Funbo församling vad gäller konfirmandverksamhet och diakoni.

Pastoratet bedriver även ett gemensamt och samordnat hållbarhetsarbete. Verksamheten berör många av Agenda 2030:s mål och flera ska integreras i pastoratets verksamheter. Hållbarhetsfrågorna handlar i grunden om hur vi ser på oss själva och på vår relation till skapelsen.

OBLIGATORISKA UPPGIFTER

Vid kyrkliga handlingar tjänstgör präster i första hand i den egna församlingens kyrkor och kapell, men kan vid behov också finnas tillgängliga i resten av pastoratet.

Till stöd för församlingarna finns gemensamma funktioner i form av pastoratets kansli med ekonomi, personal, kommunikation, IT och telefoni samt fastigheter.

Ytterligare språk utöver svenska för att fullgöra den grundläggande uppgiften

Församlingarnas verksamhet på andra språk, liksom vilka språk som förekommer, skiftar över tid utifrån behov och omvärldsanalys. Som ett sätt att arbeta med integration firas gudstjänster i huvudsak på svenska. I församlingarna förekommer gudstjänstfirande dock också helt eller delvis på andra språk. Vissa av kyrkorna upplåts till andra kristna samfund, som firar gudstjänster på sina respektive språk. En av pastoratets präster och en diakon har teckenspråksarbete som en del i tjänsten

och det finns även församlingsverksamhet på finska.

Barnperspektiv

Barnets särställning i Svenska kyrkan och FN:s barnkonvention utgör grunden för att barnets perspektiv prioriteras i församlingarna. Därför görs en barnkonsekvensanalys vid verksamhetsplanering. Församlingarnas verksamhet skiftar över tid utifrån behov och omvärldsanalys. Till detta kommer samverkan med skolor och andra aktörer då barn och unga möter Svenska kyrkan och får kunskap om kristen tro. Svenska Kyrkans Unga är en viktig organisation för att främja barns och ungdomars delaktighet.

Diakon- och prästbefattningar

Diakoner och präster är anställda av Uppsala pastorat. De har sin huvudsakliga tjänst i en församling. Det gäller även diakoner och präster som tjänstgör i pastoratsgemensamma verksamheter som sjukhuskyrka, universitetskyrka, i Gränbystaden, inom försvarsmakten, kriminalvården och polismyndigheten.

Församlingarnas kyrkor

I Uppsala pastorats församlingar finns sammanlagt 15 kyrkor. De används huvudsakligen för den grundläggande uppgiftens olika delar, där särskilt gudstjänster inklusive kyrkliga handlingar prioriteras. Uppsala domkyrka

är församlingskyrka, stiftskatedral och rikshelgedom och har en särställning i Uppsala och i hela landet.

Huvudgudstjänst och gudstjänstfirande

I Uppsala pastorat firas huvudgudstjänst i minst en kyrka varje söndag och helgdag under kyrkoåret, i enlighet med kyrkoordningen.

Gudstjänster med nattvard firas oftare än 20 gånger per år i församlingarna utifrån en medveten vilja att göra det möjligt att dela nattvardens bröd och vin. Ekumeniska gudstjänster firas återkommande med församlingar knutna till Uppsala kristna råd. Större ekumeniska gudstjänster firas i Uppsala domkyrka på initiativ av Svenska kyrkans nationella nivå.

Handlingsplan för konfirmandarbete

I pastoratet finns en gemensam handlingsplan för konfirmandarbetet. Den revideras vid behov och utgör grund för den årliga verksamhetsplaneringen.

Telefonsjälavård

Pastoratet bidrar till stiftets gemensamma telefonsjälavård. Sjukhuskyrkans personal och polispräst har särskild beredskap.

Obligatorisk kyrkomusikertjänst

I pastoratet finns en försteorganist samt organister, kantorer, körledare och musikpedagoger. Helga Trefaldighets församling och Uppsala domkyrkoförsamling samarbetar om organistkompetens.

SVENSKAKYRKAN.SE/UPPSALA